

Intellektets begränsningar

Publicerad: 13 November 2011

Enligt vårt begränsade intellekt måste allt ha en början och ett slut. Vi har själva en gång fötts och kommer till sist att dö. Så är även fallet med våra föräldrar och förfäder samt våra barn och efterkommande. Relationer likt dessa genomsyrar hela skapelsen.

Då människans intellekt är begränsat tror många att allt måste vara jämförbart med tidigare upplevelser. De förlitar sig till att kunna föreställa sig saker och ting och kan då bara visualisera vad de tidigare upplevt. Det är därför människans föreställningsförmåga inte är kapabel till att brottas med absoluta och universella begrepp.

Profeten Muhammed (må Guds frid och välsignelser vara över honom) syftade på gränserna för det mänskliga intellektet när han sade:

Folk kommer att fråga tills de frågar: 'Gud skapade Universum, men vem skapade Gud?' [1]Sahih Muslim #134

Vårt mänskliga perspektiv är bristfälligt och sinnet är begränsat och därför har många svårt att förstå Guds eviga varande. Vi måste inse att vi här har att göra med en fråga om tro, med andra ord, en fråga som övergår människans förmåga till att fullt ut förstå.

Efter att ha sagt vad som citerats ovan berättas det att profeten Muhammed läste ett kapitel ur Koranen som brukar kallas för "Den rena tron" (sūrat al-Ikhlās):

Säg: "Han är Gud – En, Gud, den Evige, den av skapelsen Oberoende, av vilken alla beror. Han har inte avlat och inte blivit avlad, och ingen finns som kan liknas vid Honom."

/wp-content/uploads/2012/08/112.mp3

Kapitlet 112 i Koranen – Den rena tron. (Mishari Rashid, 2007)

Den avgörande versen är "Han har inte avlat och inte blivit avlad" som visar att Guds fullkomlighet och oberoende trotsar och överskrider gränserna för vad människan kan föreställa sig. Vi kan inte jämföra Gud med något annat som vi kan föreställa oss.

Likaså finner vi att Gud befäller oss:

Och gör inte Gud till föremål för jämförelser! [2]Sūrat al-Nahl: 74

På detta sätt skall vi tro på Gud.

Profeten Muhammed rekommenderade den som ställs inför frågan vem som skapade Gud att "söka Guds hjälp och avstå från sådana tankar." Det finns inget att uppnå i att fråga vem som skapade Gud då Guds natur inte kan jämföras med skapelsens. Det mänskliga sinnet kan dock föreställa sig Guds existens och erkänna att Han har skapat alla ting. I själva verket motstår det mänskliga sinnet alla försök till att tvinga det till att förneka Gud.

Maos lilla röda, skriften som utgjort en av grundstenarna i den kommunistiska propagandan.

De kommunistiska regimerna försökte under 1900-talet tvinga människor till ateism. De tog kraftfulla medel i bruk men trots det ville medborgarna i de kommunistiska länderna inte förneka Gud utan stod emot de mest auktoritära försök att krossa tron på Guds existens.

Det mänskliga intellektet erkänner existensen av en Skapare. Intellektet kan inte undkomma detta erkännande. Våra inre ger oss därför ständigt anledning att söka vägledning hos Gud och en naturlig böjelse inför att dyrka Honom. Gud skulle inte lämna människan utan att vägleda henne till kunskap om varför hon skapats och därför är hon också mottaglig för Guds sändebud. Gud säger:

Jag har skapat de osynliga väsendena och människorna enbart för att de skall [känna Mig och] dyrka Mig. [3]Sūrat al-Dhāriyāt: 56

Intellektet är medvetet om Gud även om det inte kan förstå Hans fullkomliga existens. Guds profeter och sändebud har haft i uppgift att lära människan vad hon behöver veta om sin Herre och hur Han vill att hon skall dyrka Honom. Detta skyddar människan från att sammanställa egna ritualer som inte härstammar från Gud.

Profeten Muhammed sade i bönen:

Du är den Förste, inget kommer före Dig. Du är den Siste, inget kommer efter Dig. Du är den Manifesterade, inget finns ovan Dig. Du är den Dolde, inget finns under Dig. Infria våra skulder och gör oss rika för att vi inte skall vara fattiga. [4]Sahīh Muslim #2713

Gud är den Förste som inte har föregåtts av något. Detta är ett koncept som människan inte kan förstå till fullo, men hon kan likväl acceptera det med sinne och hjärta. Vår medvetenhet om de begränsningar som våra sinnen har är en avgörande medvetenhet.

Likaså är Gud den Siste, vars existens består utan slut. Som sådan är Gud den verkliga Arvtagaren:

Och [minns] Sakarias, som ropade till sin Herre: "Herre! Låt mig inte [dö] barnlös! Men [om Du inte skänker mig en arvinge vet jag att] Du är den bästa Arvtagaren!" [5]Sūrat al-Anbiyā: 89

Gud är tidlös och evig, utan början eller slut. I motsats till detta har alla skapade ting en början och ett slut.

Gud säger om Solen:

Och solen går sin bana till en bestämd punkt." [6]Sūrat Yā Sīn: 38

Solen och andra himlakroppar är långt äldre än livet på jorden men precis som de flyktiga liv vi lever föds och dör även stjärnor. Alla ting i Universum kommer till sist att upphöra.

Gud kan inte förstås på samma sätt som den materiella existensen förstås då Han inte är bunden av naturlagarna som själva är en del av den skapelse som Han har skapat. Det är ingen överraskning att sinnet inte fullt ut kan förstå Skaparen, eftersom sinnet självt är skapat och begränsat i dess natur av att vara skapat. Sinnet kommer endast att bedra sig själv om det försöker rationalisera vad som står utanför dess förmåga att förstå.

Snarare bör vi rikta våra ansträngningar mot frågor som vi kan förstå – det Universum som Gud har skapat och den enorma mängd kunskap som finns att hämta härifrån. Gud har gett oss förmågan och makten att avtäcka och konceptualisera naturlagarna. På detta sätt kan vi utnyttja dessa kunskaper på ett sätt som är oss till nytta och som gör Gud nöjd.

Källor:

Shaykh Salmān al-Oadah (2010), Allah's Being & the Limits of Human Imagination. www.islamtoday.com

Muhammed Knut Bernström (2000), Koranens budskap. Simrishamn: Proprius.

Fotnoter:[+]

Fotnoter:

↑1 Sahīh Muslim #134

↑2 Sūrat al-Nahl: 74

↑3 Sūrat al-Dhāriyāt: 56

↑4 Sahīh Muslim #2713

↑5 Sūrat al-Anbiyā: 89

↑6 Sūrat Yā Sīn: 38